

РЕПУБЛИКА СРПСКА
УСТАВНИ СУД

REPUBLIKA SRPSKA
USTAVNI SUD

Број:У-3/14
Бања Лука, 24. март 2014. године

УДРУЖЕЊЕ ПОСЛОДАВАЦА САОБРАЋАЈА И ВЕЗА
ПРИ ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
-предсједнику
БАЊА ЛУКА

Момчило Гламочић из Кнежева, дао је 6. фебруара 2014. године Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости, између осталог, члана 84. алинеја 2. Посебног колективног уговора саобраћаја и веза Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 75/06).

Рјешењем овог Суда, број У-13/14 од 19. марта 2014. године, покренут је поступак за оцјену уставности и законитости наведене одредбе оспореног општег акта.

У смислу члана 38. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 104/11 и 92/12) достављамо Вам рјешење којим се покреће поступак, те се истовремено одређује рок од 30 дана од дана пријема овог рјешења за достављање одговора.

СЕКРЕТАР
УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
мр Љубомир Ожеговић

Прилог:
-Рјешење;
-Иницијатива.

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske i člana 61. stav 1. tačka a) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 19. marta 2014. godine, donio je

R J E Š E N J E

Pokreće se postupak za ocjenjivanje ustavnosti člana 36, člana 54, člana 73, člana 122. i člana 124. stav 3. tačka a) i stav 4. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 134/11, 15/12 i 40/12).

O b r a z l o ž e n j e

Mile Čajević iz Foče dao je Ustavnom sudu Republike Srpske inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 36, člana 54, člana 73, člana 122. i člana 124. stav 3. tačka a) i stav 4. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 134/11). U inicijativi se navodi da osporene odredbe članova 36, 54. i 73. predmetnog zakona, kojima se daje prednost prilikom zapošljavanja borcima, ratnim vojnim invalidima i članovima porodica poginulih boraca, nisu u saglasnosti sa članom 10. Ustava Republike Srpske, članom II/4 Ustava Bosne i Hercegovine, u vezi sa pravom na rad iz člana 6. i 7. (a), (i) i (ii) Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i članom 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Davalac inicijative, naime, ističe da su osporenim propisivanjem navedena lica stavljena u daleko povoljniji položaj u pogledu uživanja prava na zaposlenje u odnosu na sva druga lica, te da je jedini osnov za razlikovanje i davanje ovakve privilegije jednoj grupi građana činjenica što posjeduju određena lična svojstva - status borca, ratnog vojnog invalida ili člana porodice poginulog borca, koja ostali građani nemaju, iako se nalaze u istoj činjeničnoj i pravnoj situaciji. Pored toga, davalac inicijative smatra da je propisivanjem iz člana 122. osporenog zakona narušen princip podjele vlasti iz člana 69. Ustava, jer inspekcija, kao izvršno-upravna vlast, ne može poništavati odluke o prijemu u radni odnos, već je to u nadležnosti sudova. U vezi s tim, navodi da ni odredba člana 124. stav 3. tačka a) i stav 4. ovog zakona, kojom je propisana prekršajna odgovornost za pravna lica i odgovorno lice u pravom licu zbog nepoštovanja čl. 36, 54. i 73. Zakona, nije usaglasnosti sa Ustavom.

Osporenim članom 36. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 134/11, 15/12 i 40/12) propisano je da organi republičke uprave i organi jedinica lokalne samouprave, javna preduzeća i druga privredna društva koja su u cjelini vlasništvo Republike ili većinskom vlasništvu Republike, opštine ili grada, kao i drugi subjekti koji su osnovani zakonom ili ih je osnovala Vlada, obezbijediće prilikom prijema novih radnika da borac ima, pod istim uslovima, prednost u zapošljavanju u odnosu na ostala lica koja nisu korisnici prava po ovom zakonu, u skladu sa propisima koji regulišu oblast rada i zapošljavanja (stav 1); da ako se na oglas, odnosno konkurs, prijave borci iz više kategorija, prednost ima borac više kategorije, s tim da u okviru iste kategorije prednost ima borac sa dužim vremenom angažovanja u oružanim snagama (stav 2); da se prednost iz stava 1. ovog člana ne odnosi na izabrana i postavljena lica (stav 3). Prema članu 54. ovog zakona, organi republičke uprave i organi lokalne uprave, javna preduzeća i druga privredna društva koja su u cjelini vlasništvo Republike ili većinskom vlasništvu Republike, opštine ili grada, kao i drugi subjekti koji su osnovani zakonom ili ih je osnovala Vlada, obezbijediće prilikom prijema novih radnika da ratni vojni

invalid ima, pod istim uslovima, prednost u zapošljavanju u odnosu na druga lica, izuzev članova porodice poginulog borca, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast rada i zapošljavanja (stav 1); da ako se na oglas, odnosno konkurs, prijave ratni vojni invalidi iz različitih kategorija, prednost ima ratni vojni invalid više kategorije invalidnosti, a ako se radi o slučaju da su iste kategorije invalidnosti, prednost ima ratni vojni invalid sa dužim vremenom angažovanja u oružanim snagama (stav 2); da se prednost iz stava 1. ovog člana ne odnosi na izabrana i postavljena lica (stav 3). Osporenim članom 73. Zakona propisano je da organi republičke uprave i organi jedinica lokalne samouprave, javna preduzeća i druga privredna društva koja su u cjelini vlasništvo Republike ili većinskom vlasništvu Republike, opštine ili grada, kao i drugi subjekti koji su osnovani zakonom ili ih je osnovala Vlada, obezbijediće prilikom prijema novih radnika da član porodice poginulog borca ima, pod istim uslovima, prednost u zapošljavanju u odnosu na ostala lica, uključujući ratne vojne invalide, borce, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast rada i zapošljavanja (stav 1); da se prednost iz stava 1. ovog člana ne odnosi na izabrana i postavljena lica (stav 2). Prema članu 122. ovog zakona, nadzor nad sprovođenjem odredaba čl. 36, 54, 57, 58, 59, 73, 77. i 78. ovog zakona vrše nadležne inspekcije u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje inspeksijskog nadzora i posebnim propisima za svaku pojedinu oblast (stav 1), te da ako u vršenju nadzora nad sprovođenjem odredaba čl. 36, 54. i 73. inspektor utvrdi da nije poštovana prednost u zapošljavanju, poništiće odluku o prijemu u radni odnos (stav 2). Osporenim članom 124. stav 3. tačka a) propisano je da će se pravno lice, republički organ, organ jedinice lokalne samouprave i javna ustanova kazniti za prekršaj novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM ako ne poštuju prednost u zapošljavanju boraca, ratnih vojnih invalida i članova porodica poginulih boraca (čl. 36, 54. i 73.). Prema stavu 4. ovog člana za prekršaj iz stava 3. istog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, republičkom organu, organu jedinice lokalne samouprave i javnoj ustanovi novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM.

Prilikom razmatranja navoda iz inicijative, Sud je imao u vidu da je odredbama tač. 12. i 18. Amandmana XXXII na Ustav Republike Srpske, kojim je zamijenjen član 68. Ustava, utvrđeno da Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, radne odnose, zapošljavanje, boračku i invalidsku zaštitu i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom. Pored toga, prema članu 39. st. 1. i 5. Ustava, svako ima pravo na rad i slobodu rada i svako je slobodan u izboru zanimanja i zaposlenja i pod jednakim uslovima mu je dostupno radno mjesto i funkcija. Sud je u konkretnom slučaju uzeo u obzir i garancije iz člana 10. Ustava kojim je uzvrđeno da su građani ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu bez obzira na rasu, pol, jezik, nacionalnu pripadnost, vjeroispovijest, socijalno porijeklo, rođenje, obrazovanje, imovno stanje, političko i drugo uvjerenje, društveni položaj ili drugo lično svojstvo, kao i načelo podjele vlasti iz člana 69. Ustava.

Imajući u vidu navedeno, proizlazi da postoje razlozi da se u postupku pred Sudom ocijeni da li su osporene odredbe Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Ovo rješenje Ustavni sud je donio u sastavu: predsjednik Suda Džerard Selman i sudije: Milenko Arapović, Vojin Bojanić, Amor Bukić, Zlatko Kulenović, prof. dr Duško Medić, prof. dr Marko Rajčević i akademik prof. dr Snežana Savić.

Broj: U-3/14
19. mart 2014. godine

PREDSJEDNIK
USTAVNOG SUDA

Džerard Selman

Адвокат
Ћајевић Миле
Ул. Нjegoшева број 11,
Фоča

Иницијатива!
17/01/14
Омтј

USTAVNOM SUDU REUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Kralja Alfonsa XIII broj 11

Na osnovu člana 4. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske («Službeni glasnik Republike Srpske», broj: 4/11), dajem,

INICIJATIVU

Za ocjenu ustavnosti člana 36, člana 54, člana 73, člana 122 i člana 124. stav 3. tačka a) i stav 4., Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno otadžbinskog rata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 134/11),

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Članom 36. navedenog Zakona, svi republički organi uprave i organi jedinica lokalne samouprave, javna preduzeća i druga privredna društva koja su u cjelini vlasništvo Republike ili u većinskom vlasništvu Republike, opštine ili grada, kao i drugi subjekti koji su osnovani zakonom ili ih je osnovala Vlada obavezani su, da prilikom prijema novih radnika obezbjede, pod istim uslovima, prednost u zapošljavanju borcima, u odnosu na **ostala lica** koja nisu korisnici prava po tom zakonu, u skladu sa propisima koji regulišu oblast rada i zapošljavanja. Članom 54. ovog Zakona, prednost u zapošljavanju, u odnosu na **ostala lica** (izuzev lica koja imaju status članova porodice poginulih boraca) data je ratnim vojnim invalidima, dok je članom 73. apsolutna prednost u zapošljavanju u odnosu na sva **druga lica** (uključujući borce i ratne vojne invalide), data članovima porodice poginulih boraca.

Članom 10. Ustava Republike Srpske je propisano su svi građani Republike Srpske ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki pred zakonom i da uživaju istu pravnu zaštitu bez obzira na rasu, pol, jezik, nacionalnu pripadnost, vjeroispovjest, socijalno porijeklo, rođenje, obrazovanje, imovno stanje, političko i drugo uvjerenje, društveni položaj ili **drugo lično svojstvo**. Međutim, nasuprot ovoj ustavnoj odredbi koja svim građanima Republike Srpske garantuje uživanje prava i sloboda bez bilo kakve diskriminacije i privilegija, iz citiranih odredbi člana 54, člana 73 i člana 122 Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno otadžbinskog rata Republike Srpske proističe da su lica sa priznatim statusom boraca, ratnih vojnih invalida i porodica poginulih boraca privilegovana odnosno stavljena u daleko povoljniji zakonski položaj u pogledu uživanja prava na zaposlenje, u odnosu **na sva druga lica bez tog statusa**, što im u konačnom, u odnosu na ta neprivegovana lica, daje i povoljniju zakonsku zaštitu u pogledu uživanja tog prava. Dakle osnov razlikovanja ovih kategorija lica, odnosno osnov za davanje privilegija jednoj grupi u odnosu na drugu, proističe samo iz činjenice što ta grupa posjeduje **lična svojstva** (status borac, ratnog vojnog invalida ili člana porodice poginulog borca), koji građani druge grupe nemaju, bez obzira što se i jedni i drugi nalaze u istoj činjenično –

pravnoj situaciji. Zbog toga i smatram da navedene zakonske odredbe nisu u saglasnosti sa članom 10. Ustava Republike Srpske, jer su lica koja nemaju lično svojstvo borca, ratnog vojnog invalida ili člana porodice poginulog borca, ovakvom zakonskom regulativom stavljena u neravnopravan, diskriminirajući položaj u odnosu na lica sa takvim ličnim svojstvima, pa sam dubokog uvjerenja da je razlikovanje lica samo po osnovu tih ličnih svojstava nesrazmerne cilju koji je zakonodavac želio postići.

Pored toga što nije u saglasnosti sa članom 10. Ustava Republike Srpske, ovakvim zakonskim regulisanjem, lica bez statusa boraca, ratnih vojnih invalida i porodice poginulih boraca, su žrtve povrede „Prava na nediskriminaciju“ iz člana II/4 Ustava BiH, u vezi sa pravom na rad iz člana 6. i 7 (a), (i) i (ii) Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i člana 1. Protokola broj 12. Evropske konvencije o ljudskim pravima, kojim je svim licima, bez bilo kakve diskriminacije, zagantovano uživanje zakonom utvrđenih prava – „Opšta zabrana diskriminacije“.

2. Članom 122. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno otadžbinskog rata Republike Srpske, propisano je da nadzor nad sporvođenjem tog zakona vrši nadležna inspekcija ... koja će, ako u vršenju tog nadzora utvrdi da nije poštovana prednost u zapošljavanju iz člana 36, 54 i 73, poništiti odluku o prijemu u radni odnos.

Smatram da navedena zakonska odredba nije u saglasnosti sa članom 69. Ustava Republike Srpske odnosno proklamovanim načelom „podjele vlasti“ (na ustavotvornu odnosno zakonodavnu, izvršnu i sudsku), s obzirom da je inspekciji, kao izvršnoj – upravnoj vlasti, dato ovlaštenje da u postupku nadzora poništava odluke o prijemu u radni odnos ako utvrdi da poslodavac nije, prilikom zapošljavanja, dao prednost licu koje ima status borca, ratnog vojnog invalida ili člana porodice poginulog borca, jer sam mišljenja da je poništavanje takvih akata u isključivoj nadležnosti sudskih vlasti, a ne inspekcije, kao organa izvršne vlasti, te da je ovakvo „miješanje“ vlasti suprotno načelu „vladavine prava“ proklamovanim članom 5. stav 1. alineja 4. Ustava Republike Srpske.

3. U vezi sa gore navedenim, smatram da Ustavu Republike Srpske nije saglasna ni odredba člana 124. stav 3. tačka a) i stav 4, Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno otadžbinskog rata Republike Srpske, kojim je propisana prekršajna odgovornost za pravno lice i odgovorno lica u pravnom licu zbog nepoštavnja prednosti u zapšljavanju boraca, ratnih vojnih invalida i porodica poginulih boraca iz člana 36, 54 i 73. Zakona.

U Foči, 10.01.2014. godine,

Podnosilac inicijative
Čajević Mile advokat

ADVOKAT
ČAJEVIĆ P. MILE
TEL. 058/210 284, 065/584-756
FOČA SRBINJE NEGOŠEVA BB